

کتابچه جمع و خرج کلّ هذه السنة ایتئیل ممالک محروسه

مطابق سنه ۱۳۰۴ هجری

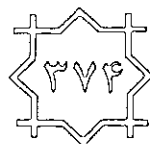
به کوشش

بهمن بیانی

www.ketab.ir

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

تهران - ۱۳۹۱

سرشناسه

: بیانی، بهمن

عنوان و نام پدیدآور : کتابچه جمع و خرج کلّ هذه السنة ابتداء من ممالك محروسه، مطابق سنه ۱۳۰۴ هجرى / به کوشش

بهمن بیانی.

مشخصات نشر : تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری : هفده، ۱۰۲۰ ص.

فروست : کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی؛ شماره انتشار: ۳۷۴.

شابک : ۴۰۰۰۰۰ ریال: 978-600-220-158-4

وضعیت فهرستنویسی : فیبا

موضوع : مالیه عمومی -- ایران -- تاریخ -- اسناد و مدارک

موضوع : ایران -- تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۳-۱۳۴۴ ق. -- اسناد و مدارک

شناسه افزوده : ایران، مجلس شورای اسلامی. کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۱ ک ۲ ب ۹ / ۱۳۱۸ HJ

رده‌بندی دیویی : ۳۳۶ / ۵۵

شماره کتابشناسی ملی : ۲۹۱۷۸۸۸

کتابچه جمع و خرج کلّ هذه السنة ایتّیل ممالک محروسه
مطابق سنه ۱۳۰۴ هجری

به کوشش: بهمن بیانی

حروفچین	بهمن بیانی
نمونه خوان	مرجان خلیلی
صفحه آرا	معصومه آقاجان پور
استخراج نمایه	امید رضائی
شماره انتشار	۳۷۴
ناظر فنی	نیکی ایوبی زاده
چاپ اول	۱۳۹۱
شمارگان	۱۰۰۰
بها	۴۰۰۰۰۰ ریال
شابک	978-600-220-158-4

انتشارات و توزیع:

مرکز پژوهش کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی،
خیابان انقلاب، مابین خیابان ابوریحان و دانشگاه، ساختمان
فروردین، طبقه ۷، واحد ۲۷ و ۲۸؛ تلفن: ۶۶۹۶۴۱۲۱

نشانی سایت اینترنتی: www.ical.ir

نشانی پست الکترونیکی: Pajooreshlib@yahoo.com

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر در انحصار کتابخانه، موزه
و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی است.

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

بسیاری از مشکلات اقتصادی کشور عزیز ما، ریشه در روش‌های کهنه‌ای دارد که هزاران سال است برای حل آنها تلاش می‌کنیم، اما چون شناخت درسی از وضعیت اقتصادی‌مان نداریم، غالباً راه به جایی نمی‌بریم. این امر البته اختصاص به حوزه اقتصاد ندارد، در تمام حوزه‌های دینی و فرهنگی و تمدنی، بخش مهمی از مشکلات ما ریشه در اعماق تاریخ ما دارند، در لایه‌های پنهان، اعم از آن که این لایه‌ها مربوط به عمق اقتصاد و روش‌های تولید و مسائل بیرونی باشد، یا دیدگاه‌ها و ذهنیت‌هایی که جنبه درونی دارد. در این زمینه اقتصاد به دلیل جایگاهی که در زندگی بشر دارد، دارای نقشی حساس‌تر و عمیق‌تر است. البته باید اعتراف کرد که در این قبیل مشکلات، مسائل اجتماعی و فرهنگی با مسائل اقتصادی کاملاً عجین هستند و نگاه‌های تک‌بعدی نمی‌تواند مشکلات ما را رفع و رجوع کند. در این زمینه، دیدگاه‌های اقتصادی، نگاه به مال، نگاه به زندگی، نگاه به درآمد و شغل، نگاه به فعالیت اقتصادی، نگاه به هزینه، نگاه به مصرف و بسیاری از مسائل دیگر، اموری نیست که بدون توجه به سابقه و پیشینه آنها بتوان درباره آنها و اهمیتشان دیدگاه روشنی به دست آورد. ایرانی، همیشه ایرانی است، با ویژگیهای مشخص، باورش به حل مسائل، احترام گذاشتن یا نگذاشتن به کسب حلال، پرمصرف بودن یا نبودن، هزینه‌های نابجا کردن یا بجا کردن. آنچه در این زمینه، یعنی شناخت ریشه‌ها به ما کمک می‌کند، داشتن اطلاعات ریز از گذشته است، چیزی که در ایران امری نادر است. در واقع، نه فقط اسناد از میان رفته، نه فقط آمار و ارقامی در کار نبوده، گویی هیچ کس به فکر ثبت مسائل اقتصادی نبوده و مانند بسیاری از امور دیگر به‌طور کلی مورد غفلت قرار گرفته است. در این میان، وقتی شما درمی‌یابید که صدها کتابچه دخل و خرج از ولایات در گوشه و کنار کتابخانه‌ها باقی مانده، طبیعی است که خوشحال شوید. از این زاویه که بر اساس این دفترها می‌توانیم بودجه‌های سالانه هر بخشی را، هر نوع هزینه‌ای را در هر ولایتی دریابیم و ببینیم که اجداد ما چه نوع نگاهی به زندگی داشته‌اند، درآمد کشور چه بوده، با آن چه می‌کرده‌اند. سال نخست که به کتابخانه مجلس رفتم، صدها از این نوع دفاتر که هر کدام مجموعه از اوراق بود، هر صد برگ یا بیشتر لوله شده و نخ‌های همان روزگار دور آنها بسته شده و در کارتنی افتاده گرد غربت بر آن نشسته بود. امروز، با تلاش کارکنان بخش خطی و صحافی کتابخانه مجلس، تمام آنها در پوشه‌های مجزا طبقه‌بندی شده و تبدیل به صدها مجموعه ارزشمند در حوزه دخل و خرج ولایات شده است. آنچه اکنون شاهد آن هستید، دفتر جامعی است که طبق روال هر ساله تهیه می‌شده و این مربوط به سال ۱۳۰۴ ق است. بر اساس آنچه در مقدمه آمده، این دفاتر شرحی است تفصیلی از دخل و خرج کشور که با دقت تعریف می‌شده و اساس کار در بودجه دولتی و هزینه‌های جاری بوده است. همت جناب آقای بهمن بیانی برای نشر این اثر که همراه با حمایت مالی و معنوی ایشان به انتشار آن بود، ستودنی است. حضرتشان در حوزه پژوهش درباره قاجار، بسیار فعال و آگاهند و تاکنون چندین پژوهش مختلف از ایشان انتشار یافته که امیدواریم باز هم ادامه یابد.

رسول جعفریان

ریاست کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

مجلس شورای اسلامی

فهرست

مقدمه.....	۵
متن کتابچه.....	۱
نمایه‌ها.....	۹۰۷
نمایه اشخاص و القاب.....	۹۰۹
نمایه اصطلاحات، اماکن، اوزان و مقادیر، ایلات، پيشه‌ها و گروه‌ها.....	۹۵۵